

O nasz spokojny dom

Funkcjonariusze Milicji Obywatelskiej i Służby Bezpieczeństwa obchodzili wczoraj swoje tradycyjne święto.

Dekretem PKWN z dnia 7 października 1944 roku utworzona została Milicja Obywatelska. Rocznicę tej tradycji obchodzimy jako dzień tych, którzy strzegą ładu, spokoju i bezpieczeństwa naszego wspólnego domu.

W pierwszych latach władzy ludowej milicjanci i funkcjonariusze służby bezpieczeństwa podobnie jak żołnierze Ludowego Wojska Polskiego z bronią w ręku walczyli z bandami, z reakcyjnym podziemiem. Dziś czuwają nad tym, by nikt nie zakłócił rytmu naszego życia.

Polityka kierownictwa partii i rządu stale ogranicza działalność dywersyjnych ośrodków zagranicznych, jednak ich aktywność nie słabnie. Czujność więc i ofensywność obowiązują na dal.

Nadal jest jeszcze wiele do zrobienia na własnym podwórku. Raz po raz opinią publiczną wstrząsają tragedie spowodowane łamaniem

elementarnych zasad współżycia społecznego, deptaniem praw.

Wiemy, że Milicja Obywatelska działa coraz sprawniej, nowocześniej. Coraz trudniej przy zwiększonej wykrywalności przestępstw poruszać się wszelakim mętom poza granicą praw. Efekty przynosi akcja organów MSW i milicji zmierzająca do wyrwania korzeni zła — 70 proc. przestępstw popełniają ludzie z „marginesu”. Nasze społeczeństwo wyraża Milicji Obywatelskiej i Służbie Bezpieczeństwa swe poparcie.

W rękach milicji i Służby Bezpieczeństwa nasz spokojny powrót do domu, opieka nad wspólnym i prywatnym mieniem, bezpieczeństwo na drodze. W ich rękach trudna, wymagająca odwagi walka o wypłnienie do końca społecznych chwastów, bandytyzmu złodziejskiego, chuligaństwa i innych przejawów łamania prawa. W dniu ich święta życzymy sukcesów wszystkim, którzy codzienną pracą chronią spójność ojczystego domu.

J. S.

Rada Prezydencka FRA zakończyła obrady

Rada Prezydencka Federacji Republiki Arabskich zakończyła w środę po południu swe obrady. Komunikat końcowy wydany przez 3 szefów państw członkowskich federacji informuje m. in., iż przyjęli oni trzy dokumenty, z których pierwszy przewiduje stopniową koordynację polityki zagranicznej trzech krajów federacji, aż do osiągnięcia jednolitej polityki zagranicznej. Analogiczny dokument zapowiada koordynację działalności gospodarczej. Trzeci dokument to memorandum, sporządzone przez szefów sztabów generalnych trzech krajów. (PAP)

Spotkanie w ChRL H. Sellasje - N. Sihanouk

Przebywający z tygodniową wizytą w ChRL cesarz Etiopii, Haile Sellasje spotkał się w czwartek z księciem Norodomem Sihanoukiem, przywódcą Frontu Jedności Narodowej Kambodży. (PAP)

Amb. P. Abrasimow akredytowany w Paryżu

Ambasador Związku Radzieckiego we Francji Piotr Abrasimow wręczył w czwartek listy uwierzytelniające prezydentowi Republiki Francuskiej Georgesowi Pompidou. W wystąpieniu na uroczystej ceremonii w Pałacu Elizejskim Piotr Abrasimow podkreślił znaczenie zbliżającej się wizyty w Paryżu sekretarza generalnego KC KPZR, Leonida Breżniewa. (PAP)

Papież dokona beatyfikacji O. Kolbego

17 października w Bazylice św. Piotra w Rzymie odbędzie się uroczysta beatyfikacja Ojca Maksymiliana Kolbego, franciszkanina, zamordowanego przez hitlerowców w Oświęcimiu. Beatyfikację ogłosi papież Paweł VI. Będzie to wydarzenie bez precedensu w historii Kościoła, gdyż dotychczas beatyfikację ogłaszali biskupi lub kardynałowie. (PAP)

Ulgi w opłatach rejestracyjnych od starych samochodów

Z dniem 1 października br. wszedł w życie okólnik ministerstwa finansów i komunikacji (będzie on ogłoszony w dziennikach urzędowych obu tych resortów), zawierający wytyczne dla wydziałów finansowych i wydziałów komunikacji prezydium rad narodowych w sprawie zasad umarzania części opłat rejestracyjnych od pojazdów samochodowych. Zgodnie z tym okólnikiem, na wniosek zainteresowanych osób, umorzeniu podlegać będzie:

— 50 proc. należności z tytułu opłat rejestracyjnych od samochodów osobowych o pojemności skokowej silnika powyżej 1500 cm, eksploatowanych ponad 10 lat (umorzenia należy dokonać po raz pierwszy za rok, w którym upływa 10-letni okres eksploatacji);

— 80 proc. należności z tytułu opłat rejestracyjnych od wszystkich samochodów osobowych wyprodukowanych przed 1945 r.

Osoba zainteresowana powinna złożyć w Wydziale Komunikacji prezydium właściwej (według miejsca rejestracji samochodu) rady narodowej — powiatowej, miejskiej lub dzielnicowej — wniosek o umorzenie części należności, wskazując

W Poznaniu

Narada redaktorów naczelnych pism regionalnych

Problemom oceny dotychczasowej działalności prasy regionalnej Wielkopolski, określeniu roli i zadań pism oraz ich perspektywicznego rozwoju na lata 1972/75 i następną pięcioletkę poświęcono wczorajsza naradę w gmachu RSW „Prasa” w Poznaniu.

W naradzie wzięli udział redaktorzy naczelnicy „Ziemi Kaliskiej”, „Ziemi Nadnoteckiej”, „Przemian Ziemi Gnieźnieńskiej”, „Głosu Wolsztyńskiego” i „Południowej Wielkopolski”. Obecni byli też m. in.: zastępca kierownika Wydziału Propagandy i Kultury KW PZPR w Poznaniu Stefan Nowak, dyrektor Działu Redakcyjnego Zarządu Głównego RSW „Prasa” Tadeusz Zaręba i dyrektor Poznańskiego Wydawnictwa Prasowego RSW „Prasa” w Poznaniu Zygmunt Wolniak.

W referacie i ożywionej dyskusji mówiono o roli prasy regionalnej jako istotnym czynniku integrującym i aktywizującym politycznie, społecznie i kulturalnie dany powiat, region czy środowisko miejskie. Pisma ogniskują opinię społeczną, stanowią ważny element wszechstronnego awansu określonego regionu.

Wiązano z tym potrzebę dalszego ich rozwoju dla jeszcze lepszego wykonywania tak ważnych zadań w przyszłości. Padło też wiele uwag krytycznych o aktualnej sytuacji regionalnej prasy, zwłaszcza o

Trudna sytuacja finansowa ONZ

Na posiedzeniu Komitetu Budżetowego Zgromadzenia Ogólnego ONZ sekretarz generalny U Thant stwierdził z ubolewaniem, że ONZ znajduje się w bardzo ciężkiej sytuacji finansowej. Suma nie spłaconych regularnych wkładów do budżetu przekroczyła pod koniec roku bieżącego 65 mln dolarów. Z tej sumy co najmniej 33.500 000 dolarów należy już odpisać na straty. W ostatnich czasach trzeba było zaciągać pożyczki ze specjalnych funduszy na pilne zadania ONZ, a nawet na wypłatę uposażeń personelu. ONZ potrzebuje dodatkowych kredytów w wysokości 215 mln dolarów na kontynuowanie swej działalności w roku 1972. (PAP)

25 listopada W. Scheel uda się do Moskwy

W Bonn podano oficjalnie do wiadomości, że minister spraw zagranicznych NRF, Walter Scheel uda się w dniach 25—30 listopada br. do Moskwy, aby przeprowadzić rozmowy z ministrem spraw zagranicznych ZSRR Andrejem Gromyką. (PAP)

Napięta sytuacja w stolicy Iranu

Korespondenci agencji prasowych, którzy przybyli na uroczystości 2500-lecia monarchii irańskiej, donoszą o utrzymującej się od kilku dni napiętej sytuacji w Teheranie. Ogłoszony w tej sprawie komunikat rządowy wspomina o „powstańcach” i starciach zbrojnych między siłami bezpieczeństwa a partyzantką. (PAP)

Apel o przestrzeganie higieny

Komunikat służby sanitarnej

Zachorowania na cholere wystąpiły znów na terenie Europy. W okresie ostatnich kilku tygodni notuje się je w Hiszpanii, skąd pojedyncze zostały zawleczone do Francji, Wielkiej Brytanii, Szwecji, Portugalii, a w ostatnich dniach do Berlina Zachodniego.

W celu niedopuszczenia do wystąpienia zachorowań w Polsce, służba sanitarno-epidemiologiczna podjęła szereg działań zapobiegawczych. Osoby, które leciały samolotem polskim na trasie Paryż — Berlin w dniu 1 października br. i w dniach dalszych od 25 października br. są poszukiwane przez służbę sanitarną w celu poddania niezbędnym badaniom.

Jak dotychczas nie wykryto żadnego zachorowania ani przypadku podejrzanego.

Apeluje się do wszystkich obywateli o bezwzględne przestrzeganie podstawowych zasad

higieny, a przede wszystkim przy przygotowywaniu żywności i o ochronę żywności, i wody przed wszelkiego rodzaju zakażeniem. Szczegółowej troski rodziców i opiekunów wymaga przestrzeganie czystości przez dzieci i młodzież. Apeluje się do rolników o objęcie szczególną opieką studni wiejskich.

Wspólne działanie służby sanitarno-epidemiologicznej i ogółu ludności stworzy barierę, która uchroni nas przed zachorowaniami. (PAP)

Posiedzenie Prezydium OK FJN

Dokończenie ze str. 1

lizmem, marnotrawstwem, przejawami demoralizacji i pasywności.

Zwrócono uwagę na potrzebę szerszego niż dotychczas popularizowania w masowych środkach przekazu miejscowych inicjatyw i wzorców społecznego działania. Prezydium omówiło rozwój czynów społecznych i wysłuchało informacji o działalności komitetu Frontu w woj. rzeszowskim i poznańskim, przedłożonej przez wiceprezidentów OK FJN w Rzeszowie Leopolda Sztybelwskiego i przewodniczącego WK FJN w Poznaniu Edmund Reika.

W dyskusji na posiedzeniu głos zabrali: Michał Grendys, Ludomir Stasiak, Konstanty Zubiński, Józef Ozga-Michalski, Maria Milczarek, prof. dr Jan Szczepański, Piotr Stefański, Zofia Tomczyk, Józef Teichman, Witold Jarosiński, prof. dr Marian Rybicki, Józef Cyraniewicz, Stanisław Guwca, Eugeniusz Krawowska, prof. dr Zygmunt Filipowicz, prof. dr Wiktor Dęga, Jan Dobraczyński. (PAP)

Postęp w rokowaniach

Dokończenie ze str. 1

sportów, które dają powód do podjeżdżania, iż istnieje zamiar nadużyć dróg tranzytowych. Przedmiotem rokowań jest też sprawa opłat NRF za korzystanie z dróg tranzytowych NRD, przy czym delegacja NRD wyraziła już zgodę na zmianę systemu pobierania tych opłat wnoszonych dotychczas przez podróżnych NRF indywidualnie na punktach granicznych. Zgodnie z nowym systemem, rekompensata ze strony NRF kosztów związanych z tranzytem towarów i osób oraz z konserwacją dróg tranzytowych NRD ma następować w postaci zryczałtowanej opłaty rocznej, co ograniczy formalności graniczne i tym samym skróci czas odprawy paszportowo-celnej podróżnych i transportu towarowego.

W stolicy NRD i NRF wyrażono w środę przekonanie, że przebieg rokowań usprawiedliwia nadzieje, iż problemy będące ich przedmiotem zostaną rozwiązane zgodnie z duchem porozumienia 4-stronnego. (PAP)

Świadkowie poszukiwani

Prokuratura Wojskowa w Poznaniu, ul. Kościuski 42, tel. 542-19, wzywa do osobistego, pilnego lub telefonicznego skontaktowania się kierowcy samochodu marki „Nysa” i jadące z nim osoby, które 17 września 1971 r. były świadkami wypadku drogowego w Poznaniu przy ul. Świerczewskiego, w rejonie lotniska Ławica. (na)

Bezpartyjni w dyskusji ogólnonarodowej

Dokończenie ze str. 1

bra budownictwa socjalistycznego w Polsce Ludowej, towarzyszy będzie unormowanie stosunków między państwem i Kościołem.

To wszystko w sumie pozwoli na pełne wyzwolenie energii ludzi i ich zapala do działania.

— Zawsze przecież byli ludzie, których inicjatywa zdumiewała, a energia i aktywność były wzorem obywatelskiego zaangażowania...

Tak, bezspornie, ale nigdy dotąd nie było takiego klimatu i takiej atmosfery w pełni sprzyjającej uruchomieniu przebogaty rezerwy ludzkiej myśli. Jest to czas zrównywania słów z czynami, czas odradzania się jednoci narodu na podstawie weryfikowania ocen, które wprowadzały dysonans między władzą a narodem i przywracaniu życiu tych kardynalnych zasad ideowych, które dobrze człowiek stawiają na najwyższy piedestał w każdej działalności.

Przecież same Wytyczne są bez precedensu: nie dają one gotowych recept i ostentacyjnie zamkniętych formuł. Bez precedensu jest również kolektywny styl pracy nowego kierownictwa partijnego i państwowego, odwołanie się do opinii społecznej, do opinii ekspertów, do każdego indywidualnego obywatela.

Obserwujemy ujawnianie się ogromnej dojrzałości społecznej i patriotycznej naszego społeczeństwa. Jesteśmy świadkami niebywałej z jego strony gotowości współdziałania.

Dotychczas w bieżącym roku — w warunkach stworzonych przez decyzje VII i VIII Plenum KC PZPR — może się ta dojrzałość w pełni uzewnętrznić. Rok 1971 jest rokiem o wielkim znaczeniu historycznym, synchronizującym decyzje w władzy z potrzebami narodu, torującymi drogę praktycznej realizacji hasła o współdecydowaniu obywateli w najbardziej wlotowych kwestiach naszego rozwoju politycznego, gospodarczego, społecznego i kulturalnego. Naród nabiera zaufania do nowego kierownictwa, coraz wyraźniej go nienawidzi, stonownie odzyskuje wiarę we własne siły.

Jestem człowiekiem nauki i dobrze wiem, że o jej rozwoju zdecydowały przede wszystkim pracownicy nauki. Takie same przekonanie mogę wyrazić wobec innych dziedzin naszego życia. I stąd jakże uzasadnione jest stwierdzenie, że tylko sami obywatele zdecydowali o wizerunku zarówno ojczyzny, jak i swego osobistego domu, życia swojej rodziny.

— A jak to przetłumaczyć na język praktyki?

— Rzeczywistością jest, że dzisiejszy serwis informacyjny opracował Jerzy Walasek.

Plenum KC Bułgarskiej Partii Komunistycznej

Jak podała agencja BTA, w środę obradowało plenum KC Bułgarskiej Partii Komunistycznej. Plenum postanowiło m. in., że w przyszłości Komitet Centralny będzie regularnie informowany o działalności Biura Politycznego i Sekretariatu KC BPK, a także postanowiło ustalić praktykę, aby o najważniejszych decyzjach Biura Politycznego. Rady Państwa i Rady Ministrów informowana była opinia publiczna Bułgarii.

Plenum przyjęło wniosek Biura Politycznego w sprawie utworzenia przy Komitecie Centralnym,

jako organów pomocniczych następujących komisji: Komisji do spraw Budownictwa Państwowego i Partijnego, Komisji Ekonomicznej, Komisji Ideologicznej i Komisji do spraw Stosunków Międzynarodowych.

Plenum rozpatrzyło także pewne czyny Angela Solakowa, jako ministra spraw wewnętrznych i członka Komitetu Centralnego partii. Za dopuszczenie się poważnych omyłek w stylu i metodach pracy, nie dających się pogodzić z zasadami partyjnymi i partyjną moralnością, plenum postanowiło usunąć ze swego składu Angela Solakowa. (PAP)

Deficyt towarzystwa lotniczego „Pan — Am”

„Pan-American World Airways” towarzystwo, które dysponuje olbrzymią flotą samolotów pasażerskich z „Boeingami 747” włącznie, zanotowało w ciągu ostatnich 2 lat straty, które w tym roku będą jeszcze większe. W czasie pierwszych 8 miesięcy br. „Pan-Am” przynosiło straty 16,5 mln dolarów, w porównaniu z 2 mln dolarów strat w analogicznym okresie roku ubiegłego. (PAP)

Każdy patrzy inaczej

Henryk Adamczyk: „...jestem po prostu za tym, żeby budować więcej dobrych mieszkań...”
Fot. — E. Kitzmann

Które punkty Wytycznych wzbudziły wśród śreńmian największe zainteresowanie?

— Z tego, co wiem, to te, które rysują przed ludźmi określony i niezbyt odległy w czasie perspektywę polepszenia ich bytu. Oczywiście, każdy indywidualny człowiek i każda rodzina wyluskuje z Wytycznych i stawiają na pierwszy plan to, co zapowiada spełnienie ich pragnień najsilniejszych. Dla jednych jest to zapowiedź wzrostu płac, dla drugich — zwiększenie rozmiarów budownictwa mieszkaniowego, jeszcze dla innych — skrócenie tygodnia pracy, wieku emerytalnego itp. Ponieważ jednak nasza Odlewnia nadaje ton życiu miasta i znacznej części jego mieszkańców, więc nie dziwnego, że niemal wszyscy interesują się tymi fragmentami Wytycznych, które traktują o rozwoju przemysłu, zmianach w systemie jego planowania, zarządzania, finansowania, parterygowania w rozwój miasta itd.

— W Wytycznych pewne sprawy postawiono alternatywnie. Na przykład: budować więcej mieszkań małych, czy mniej, ale za to większych? Albo: skrócić wiek emerytalny, czy tygodnia roboczy? — Za którymi z tych alternatyw pan się opowiada?

— Jeśli chodzi o budownictwo mieszkaniowe, to jestem po prostu za tym, żeby budować więcej dobrych mieszkań.

Mówi delegat na VI Zjazd PZPR

kań, odpowiadających wszystkim wymaganiom współczesnej rodziny. Fachowcy wiedzą co to oznacza. Natomiast w drugiej sprawie jestem za skracaniem tygodnia pracy. Uważam, że wolna sobota pozwoli regenerować ludziom siły w toku pracy, czyniąc ich dłużej sprawniejszymi zawodowo i pozwalając im szerzej korzystać z uroków życia zanim się zestarzeją.

Dlatego myślimy o wprowadzeniu w naszej Odlewni czterogodzinnego systemu pracy

z tym, że trzy zmiany w dobie byłyby produkcyjne a czwarta pomocnicza. Pracownicy tej zmiany przeprowadziliby niezbędne konserwacje i remonty urządzeń oraz przygotowywali front robót dla pozostałych trzech zmian. Nasze wstępne obliczenia wskazują, że takie rozwiązanie gwarantowałoby wzrost wydajności pracy, produkcji i płac, spadek kosztów wytwarzania oraz dawałoby ludziom dwa dni w tygodniu wolne. Oczywiście, to jest dopiero wstępny zarys problemu. Rzec należy jeszcze szczegółowo zbadać. Będziemy to robić.

— A co pan sądzi o możliwościach przyspieszenia terminu za kończenia budowy Odlewni i spłaty przez nią społeczeństwu wydatków na budowę kwot?

— Tak, ta sprawa nie daje nam spokoju. Jak wiadomo nasza Odlewnia ma się składać z 3 wielkich kompleksów odlewniczych o produkcji 77000 ton odlewów rocznie. Dwa pierwsze kompleksy są już gotowe. Trzeci — wraz z resztą urządzeń — ma stanąć do 1974 roku. Obecnie koncentrujemy się na tym, aby uzyskać z już gotowych kompleksów to, co według założeń miały dać. Mamy w tej dziedzinie sporo sukcesów. Notujemy też porażki, wynikające z niedoskonałości projektów i prototypowych maszyn. Staramy się te błędy szybko usuwać i nie dopuścić do ich powtórzenia na budowie trzeciego kompleksu. Uważamy, że tylko w ten sposób będzie można przyspieszyć budowę i doskonalenie całości. Jestem pewien, że już w 1975 roku damy pierwsze dziesiątki milionów złotych zysku.

Rozmawiał:
PIOTR CHOJNACKI

Kierunek: potrzeby człowieka

Plany i zadania służby zdrowia

Wśród czynników rzutujących na rozwój lecznictwa wysuwa się na czoło jego organizacja. Wiele zależy od usprawnienia organizacyjnych, od koordynacji działalności lecznictwa otwartego i zamkniętego, od modernizacji sprzętu i aparatury, od właściwej polityki inwestycyjnej. Potrzebna jest racjonalna gospodarka kadrami — z uwzględnieniem potrzeb regionów deficytowych.

Obecnie resort zdrowia sprawdza praktycznie nowe zasady lecznictwa wprowadzane na razie eksperymentalnie. Np. w Otwocku i Skierniewicach dostosowuje się wydatki do potrzeb związanych z intensywnym wykorzystaniem łóżek szpitalnych (skracając okres kuracji — rozszerza możliwości szpitali). Również na zasadach eksperymentu (w 2 powiatach) dokonano pełnego scalenia szpitala, przychodni i pogotowia — w jeden zespół ochrony zdrowia. Eksperyment: chyba zdał egzamin, skoro już 30 powiatów zgłosiło go towość do podjęcia go na swoim terenie.

Wprowadzenie ubezpieczeń dla wsi jest uwarunkowane m. in. usprawnieniem lecznictwa na szczeblu powiatu. Wymaga to budowy szpitali ogólnych w powiatowych miastach, przychodni specjalistycznych w miastach małych, rozbudowy ośrodków zdrowia na wsi itd. Potrzebni są lekarze, pielęgniarki, położne, farmaceuci gotowi do podjęcia pracy na wsi i w małych miastach.

Realizacja tych zadań wymaga zaangażowania poważnych środków. W budżecie resortu rósł sumy przeznaczone na zakup sprzętu i aparatury, na leki, na poprawę żywienia w szpitalach. Przyczyna (już w roku bieżącym) dodatkowe kwoty na zakup sprzętu z krajów RWPG — zwłaszcza aparatury rentgenowskiej, stomatologicznej, elektromedycznej, rehabilitacyjnej, specjalistycznej (szukanie nerki) itd. Obok zwiększenia importu wzrastała dostawa krajowa. Na IV kwartał br. i na rok przyszły resort

zawarł porozumienie z ministrem chemii co do poprawy zaopatrzenia w leki. Do 1975 roku ilość łóżek w szpitalach ogólnych i klinicznych ma wzrosnąć o ponad 15470, w psychiatrycznych — o ponad 3430, w zakładach opieki i pomocy specjalnej — o ponad 7400. Do końca 1972 roku na jeden ośrodek zdrowia przypadnie średnio 5880 pacjentów.

Poprawę sytuacji kadrowej (w niektórych dziedzinach, jak np. w Wielkopolsce zaznacza się dotkliwy brak lekarzy), zamierza resort osiągnąć przez skrócenie stażu podyplomowego do 1 roku, a w czasie studiów medycznych — przez tworzenie odpowiednich warunków dla młodzieży pochodzącej z terenów deficytowych. W latach 1972—75 zwiększy się dopływ lekarzy, pielęgniarek, położnych, farmaceutów. Osiedlającym się na wsi i w małych miastach stworzy się odpowiednie warunki bytowe: mieszkania, środki transportu itp. na dogodnych warunkach — zapewniając przy tym rzecz ważną dla lekarza: możliwość podnoszenia kwalifikacji.

Od służby zdrowia spodziewa się zarówno resort, jak i rzesza jej podopiecznych odpowiedniego stosunku do powierzonych obowiązków, sprawniejszej organizacji pracy. Z kolei służba zdrowia oczekuje rozwiązania własnych problemów bytowych, poprawy warunków pracy. Domaga się jednoetatowego zatrudnienia, poprawy warunków socjalnych i bhp — (to nie przypadek, że liczba wypadków w czasie pracy kształtuje się dla służby zdrowia wyżej od średniej krajowej).

Po raz pierwszy wysunięto potrzeby podnoszenia poziomu świadczeń — przez odpowiednie nakłady inwestycyjne oraz ustawiono obok zadań służby zdrowia jej rzeczywiste potrzeby. I w jednym przypadku i w drugim chodzi o dobro człowieka, bez względu na to, czy jest to człowiek potrzebujący pomocy leczniczej — czy też spieszący w każdym wypadku z tą pomocą, (wk)

Przemówienie polskiego ministra spraw zagranicznych Stefana Jędrzejchowskiego na forum Zgromadzenia Ogólnego ONZ stanowiło rodzaj bilansu obecnej sytuacji międzynarodowej. Bilansu, obejmującego aktywa, pasywa a także wnioski wynikające z tego politycznego rachunku. Znaczenie tej oceny zdaniem obserwatorów było tym większe, że dokonał jej przedstawiciel kraju szczególnie zaangażowanego — ze zrozumiałych, historycznych względów — w wysiłki na rzecz odprężenia i zapewnienia bezpieczeństwa w skali europejskiej i w skali światowej. Po stronie aktywów znalazły się dwie grupy zagadnień: problemy Europy i problemy rozbrojenia.

Układy, zawarte przez NRF ze Związkiem Radzieckim i Polską, które przypieczętowały ostateczny charakter granic i w ogóle europejskiego status quo, stanowiły, zdaniem polskiego ministra, kamienie milowe w procesie normalizacji stosunków w naszym kontynencie. Porozumienie w sprawie Berlina Zachodniego usunęło najbardziej zapalne ognisko napięcia. Jeśli, a miejmy nadzieję, że tak się stanie — posunięcia te dopełnione będą porozumieniem NRF — CSRS i NRF — NRD, a także jeśli nie nastąpi zwłoka w ratyfikacji pierwszych dwóch układów — powstana warunki nie tylko do nawiązania stosunków dyplomatycznych z rządem w Bonn, Również do dalszego rozwoju konstruktywnej współpracy na rzecz bezpieczeństwa i pokoju, czego ważnym elementem powinno być powołanie w jak najkrótszym terminie europejskiej konferencji bezpieczeństwa.

Również na koncie wysiłków rozbrojeniowych mamy już sporo pozycji: częściowy zakaz doświadczeń z bronią jądrową, układ o nierozpowszechnianiu broni jądrowej,

projekt układu o zakazie broni bakteriologicznej, dezatomizacja dna mórz i oceanów, konkretne postępy w rokowaniach radziecko-amerykańskich SALT.

Jeśli zakaz doświadczeń rozszerzy się o wybuchy podziemne; jeśli przyspieszą podpisanie i ratyfikację układu o nieprolifracji także państwa, które dotychczas tego nie uczyniły; jeśli w Helsinkach i w Wiedniu uda się osiągnąć

Aktywa i pasywa w oczach Polaka

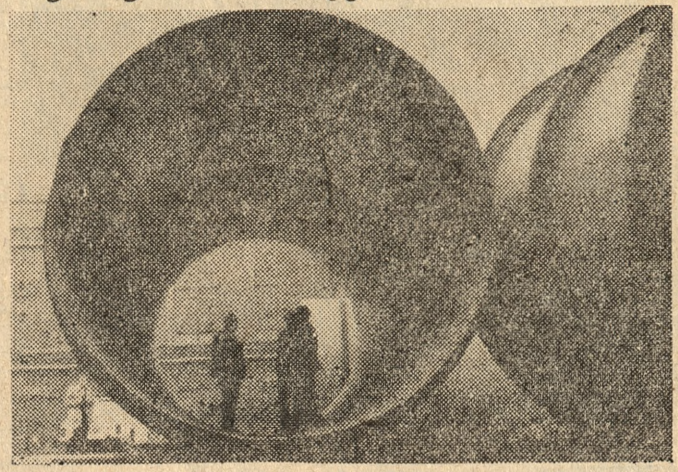
konkretnie postępy w ograniczeniu zbrojeń strategicznych — wówczas stanie otworem droga do dalszych posunięć odprężeniowych.

Polska przypomina między innymi niezwykle aktualność regionalnych kroków rozbrojeniowych, takich jak proponowane przez nas utworzenie strefy bezatomowej w Europie środkowej, czy też — jak sugerowały inne państwa — w innych rejonach świata. Miejmy nadzieję, że stanie otworem droga do dalszych posunięć w kierunku pełnego

Niezwykły rurociąg

Załoga Nowohuckiego Przedsiębiorstwa Instalacji Przemysłowych podjęła się niecodziennego zadania: wykonania rurociągu o niespotykanej średnicy 4 m. Całe przedsięwzięcie zrealizowano w ciągu czterech tygodni. Na zdjęciu: kilka osób może się swobodnie pomieścić wewnątrz rurociągu.

CAF — fot. Gawliński

Atom w rękach człowieka

W dniach 6—16 września br. odbyła się w Genewie czwarta międzynarodowa konferencja w sprawie pokojowego wykorzystania energii jądrowej. 4 tysiące uczonych, ekspertów i specjalistów rozważało kierunki rozwiązywania problemów w tej dziedzinie. Przedstawiciele Agencji Prasowej Nowosti zwrócili się do dyrektora generalnego Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej — Zigmunda Eklunda z prośbą o wypowiedź na temat głównych kierunków rozwojowych i współpracy międzynarodowej w dziedzinie energii atomowej.

— Zaczę od przytoczenia najprostszyc, najbardziej wymiernych danych. Moc elektrowni atomowych wynosi obecnie około 20 000 MW, czyli 2% ogólnej mocy energetycznej świata. Jednak do 1980 r. udział energetyki atomowej wzrośnie do 13%, a pod koniec stulecia do 50%. W liczbach bezwzględnych oznacza to, że elektrownie atomowe dostarczać będą ponad 3 miliony megawatów energii, to jest połowę całej produkowanej przez ludzkość energii elektrycznej.

Wykorzystanie energii jądrowej w tym pokojowym celu ma ogromne znaczenie dla ludzkości. Przecież produkcja energii elektrycznej w przeliczeniu na jednego mieszkańca jest jednym z podstawowych mierników postępu. W większości krajów podwaja się ona w ciągu około 10 lat, a w niektórych w okresie 5—7 lat. Niemniej, większa część ludności świata nie dysponuje jeszcze dostateczną ilością energii elektrycznej. Np. w Azji, gdzie żyje więcej niż połowa mieszkańców kuli ziemskiej, wytwarza się zaledwie 1/10 całej produkowanej energii elektrycznej. Oczywiście, aby zaopatrzyć w energię wszystkie potrzebujące jej kraje, potrzebne są wspólne wysiłki.

Szybki i opłacalny rozwój energetyki atomowej jest dziś nie do pomyślenia bez wzajemnych kontaktów i współpracy w zakresie zaopatrzenia w materiały jądrowe i bez wymiany najdoskonalszych technologii. Nieprzypadkowo na ostatniej 4 konferencji tak wiele miejsca poświęcono problemowi ustalenia norm prawnych, w ramach których można będzie swobodnie przekazywać materiały jądrowe, wyposażenie i technologie na skalę międzynarodową. Rzec jasna, wiele jeszcze pozostało w tej dziedzinie do zrobienia, ale aktywne poparcie i pomoc takich mocarstw jak Związek Radziecki, pozwala żywić nadzieje na pomyślne rozwiązanie problemu.

Układ o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej w samej swej istocie zmierza do spełnienia tych celów, którym służy Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej — umocnienie pokoju i współpracy międzynarodowej, zapewnienie stosowności energii jądrowej tylko na rzecz postępu i twórczego rozwoju. Zmniejszając niebezpieczeństwo wybuchu wojny atomowej, układ otwiera budujące perspektywy w dziedzinie zastosowania potężnej mocy atomu dla dobra ludzkości.

Fakt, że wytwarzany przez

reaktory energetyczne pluton może być wykorzystany zarówno do celów pokojowych (paliwo dla nowych reaktorów), jak i wojennych, uzasadnia konieczność stworzenia systemu międzynarodowych gwarancji, wykluczających możliwość użycia materiałów rozszczepialnych w sposób sprzyjający militarystyce. Dlatego właśnie układ o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej wymaga takich samych gwarancji od podpisujących go państw nie posiadających tej broni.

Mocarstwa atomowe, podpisując układ, wzięły na siebie zobowiązanie współdziałania — w miarę możliwości — w pełniejszej wymianie wyposażenia, materiałów oraz informacji naukowych i technicznych w dziedzinie wykorzystania energii jądrowej do celów pokojowych. Dzięki przystąpieniu do układu 68 państw, pokojowe zastosowanie atomu szybko rozpowszechnia się.

Każdy człowiek, który poczuwa się do odpowiedzialności za przyszłość, powinien zawsze myśleć o ochronie otaczającej nas przyrody. Nasza organizacja, celem działania której jest pokojowe wykorzystanie energii atomowej, dokłada wszelkich starań, aby zapewnić całkowitą izolację odpadów radioaktywnych od człowieka i całego żywego środowiska.

Jestem głęboko przekonany, że wkroczyliśmy już w epokę energii atomowej. Coraz bardziej rosnące koszty wydobycia paliw naturalnych, a także ograniczone wielkości ich zasobów, stwarzają tym większą potrzebę wykorzystywania energii atomowej — przyszłościowej energii dla ludzkości.

(Interpress)

Rówieśniczka krakowskiego barbakanu

Zarządzone przez władze konserwatorskie badania architektoniczno-archeologiczne w liczącym ponad 800 lat istnienia, posiadającym wiele cennych zabytków w Jarosławiu — doprowadziły do odkrycia kława i ważnego dla historii polskiej architektury obronnej odkrycia.

Jest nim odnalezienie średniowiecznej Bramy Krakowskiej — ważnego bastionu warownego. Po usunięciu nowych nawarstwień i skutków przeróbek, okazało się, że zachowały się tu sklepienie żłobitnia (o wymiarach 6,20 na 8,50 metra), posiadająca 4 obseżne strzelnice, wychodzące na dawne fosy miejskie, odkryto również elementy mostu zwodzonego, tzw. poterne dla dział, fragmenty murów obronnych obok bramy, elementy galerii służących do obsługi strzelnic oraz profile umocnień ziemnych.

Wszystkie te urządzenia pochodzą ze schyłku XV wieku, z którego jest również słynny krakowski barbakan, tj. okresu wprowadzenia do szerokiego użytku broni palnej.

W związku z tymi odkryciami wojewódzki konserwator zabytków w Rzeszowie polecił przeprowadzenie podobnych badań w pozostałych licznych renesansowych kamienicach Jarosławia. (PAP)

FILM

Dramat starości i zemsty

„TRISTANA” — film produkcji francusko-włosko-hispańskiej. Scenariusz (wg powieści B. P. Galdosa): Luis Bunuel i Julio Alejandro. Reżyseria: Luis Bunuel. Zdjęcia: Jose F. Aguayo. Wykonawcy: Tristana — Catherine Deneuve, don Lope — Fernando Rey, Horacio — Franco Nero, Saturna — Lola Gaos, don Cosme — Antonio Cases, Saturno — Jesus Fernandez i inni.

Od dawna Bunuel straszy swoich wielbicieli, że film, który prezentuje publiczności jest jego ostatnim. Po czym po pewnym — niedługim! — czasie przedstawia kolejne dzieło. Niedawno oglądaliśmy jego „Piękność dnia”, ciesząc się olbrzymim powodzeniem w całej Europie. „Tristana” jest w pewnym sensie kontynuacją „Piękności”, albowiem i tutaj obsesje seksualne bohaterki grają nie małą rolę. No a bohaterkę tę gra

ta sama aktorka — znakomita Catherine Deneuve, która w „Tristanie” zagrała może najlepszą rolę swojego życia.

Jednakże „Tristana” jest o czymś innym. W osobie don Lopego, który ze swej pięknej wychowanki zrobił kochankę, niezwykle ostro zaprezentował Bunuel dramat starości, która chce dalej korzystać z uczuć będących przywilejem młodości. Don Lope jest odrzucający w swym jej lubieżności i egoizmie, ale jednocześnie ileż budzi współczucia, gdy zdradza nam, że na prawdę kocha i cierpi, że skłonny jest zrobić bardzo dużo byle przedłużyć zdolność młodzieńczego kochania za sprawą swej jakże pojętej, młodzieńczej siłowności. To don Lope jest wcale leniem dusznej, mieszczańskiej

atmosfery panującej w mieście Toledo na przełomie lat dwudziestych i trzydziestych XX wieku, w jego osobie jawi się w pełni to wszystko, co Bunuel we wszystkich swoich filmach tak gwałtownie krytykuje.

Ale główną osobą dramatu jest jednak Tristana. Młodzieńcza, niewinna, uwiedziona, szarżowana przez starca, w dodatku wuja. Deneuve znakomicie wczuwa się w tę postać i oddaje jej kolejne wcielenia. Słaba, nieśmiała, zabłąkana. Potem coraz bardziej świadoma swych wdzięków, ich siły, jak i potrzeb swych zmysłów. Wreszcie na koniec z zimną krwią i piekielnym wyrachowaniem realizująca swą zemstę nad zniechęconym starcem. Jest na przemian zimna jak lód i pełna ognia, jest aniołem czystości i wulkanem namiętności. Obnosi swoją urodę jak wstydlivą mniszka bądź jak kurtyzana. To wielka aktorka.

Film jest też znanym dziełem pod względem walorów plastycznych. Już od pierwszych kadrów pokazujących panoramę a potem zakątki Toledo, w całości utrzymanych w różnych tonacjach brązu i złota, aż do końca towarzyszą nam te same kolory, rozgrywane w rozmaitych oświetleniach, w różnych tonach. To jest prawdziwa uczta dla oka. To jest pokaz świetnej roboty operatorskiej. I jak to doskonale współgra z warstwą treściową filmu!

„Tristana” jest filmem kontynuującym wszystkie wątki (czy obsesje) dotychczasowej twórczości Bunuela. Bo i jego notoryczny antyklerykalizm objawia się i tutaj, choć zapewne nie tak ostro jak w innych filmach. Jest to jednak kontynuacja twórcza, a nie powtarzanie się. Takiego Bunuela powita z radością każdy rozmiłowany kinoman i będzie czekał na kolejny film „ostatni”.

MIECZYSLAW SKAPSKI

Czytelnicypiszą REDAKCJA ODPOWIADA

ODEBRANIE PRAW RODZICIELSKICH

Henryka O. — Mój syn jest wdowcem i ma 5-letnią córeczkę. Muszę, niestety, stwierdzić, że dzieckiem zupełnie się nie interesuje, prowadzi hulastyczny tryb życia. Dziecko jest więc na naszym utrzymaniu. Czy istnieje możliwość odebrania synowi władzy rodzicielskiej?

RED. — Jeżeli syn w sposób racjonalny zaniedbuje swe obowiązki względem dziecka, stanowi to, zgodnie z art. 111 par. 1. Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego, podstawę do pozbawienia go władzy rodzicielskiej. W tej sprawie można wnieść wniosek do sądu powiatowego — Wydział dla Nieletnich. (2211)

CZARNA PORZECZKA I WITAMINA C

Hanka — Ostatnio pisze się i mówi bardzo dużo o czarnej porzeczce. Czy rzeczywiście ma ona swoje gołonie dużo wartości odżywczych?

RED. — 100 g owocu czarnej porzeczki zawiera 194 miligramy witaminy C. Ta sama ilość pomarańczy tylko 24 mg, truskawki — 57, zaś agrestu — 33. Tak więc ilość witaminy zawarta w czarnej porzeczce jest ogromna. Porzeczka ta wpływa również na zmniejszenie ilości cholesterolu we krwi, a zatem jest wskazana dla wszystkich osób cierpiących na nadciśnienie i choroby krążenia. Osoby takie winny jednak konsultować się ze swoim lekarzem, który wskaże, czy powinny i w jakich ilościach jeść ten smaczny owoc.

MAGHREB

Uczennica Hania — W jednej z gazet spotkałam się z nazwą Maghreb. Jaki to jest kraj, w encyklopedii tego hasła nie mogłam znaleźć?

RED. — Magreb — Maghreb, to jest nazwa arabskich krajów północno-zachodniej Afryki: Maroko, Algieria, Tunezja. Słowo to oznacza po arabsku — zachód. Figuruje ono w dużej i małej encyklopedii jako hasło Maghreb. (2105)

REKOMPENSATA ZA POZOSTAWIONE MIENIE

Stefania S. — W roku 1945 przyjechaliśmy do Polski z ziem zachodnich, gdzie pozostawiliśmy na wydmieśniętym przez Urząd Reprywatyzacji majątek. Urząd Reprywatyzacji ocenił jego wartość i na tej podstawie mieliśmy otrzymać inny w Polsce. Mimo starań dotychczas nie otrzymaliśmy.

RED. — Za mienie pozostawione poza granicami państwa przysługuje jedynie prawo zaliczenia wartości tego mienia na poczet ceny kupna nieruchomości miejskiej lub jeżeli posiada Pani kwalifikacje rolnicze, nieruchomości rolnej. Przydział powiatowych rad na rodowych ogłaszają spis nieruchomości podlegających sprzedaży. (2440)

PODJĘCIE PRACY I UTRATA RENTY

Emilia P. — Posiadam rentę inwalidzką II kat. i przekroczony wiek emerytalny. Czy w razie podjęcia pracy po pół etatu grozi mi utrata renty?

RED. — Renta podlega zawieszeniu jeżeli rencista osiąga zarobek — z tytułu zatrudnienia — przekraczający 750 zł miesięcznie. Zgodnie jednak z art. 12 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym do II grupy inwalidów zalicza się osoby, niezdolne do wykonywania jakiegokolwiek zatrudnienia. Podjęcie pracy przez taką osobę może spowodować ponowne jej badanie przez komisję lekarską celem sprawdzenia, czy zaliczenie do II grupy było prawidłowe. (2141)

PRACA DORYWCZA EMERYTA

J. P. — Jestem emerytem. Czy zawierając umowę — zlecenie muszę ten fakt zgłosić w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych. Praca moja, to przeglądanie kuponów gry liczbowej raz w tygodniu. Za leżenie od skontrolowanych kuponów otrzymuję około 350 zł miesięcznie.

RED. — Obowiązujące przepisy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, nie przewidują obowiązku zgłaszania ZUS-owi o podjęciu przez emeryta pracy dorywczej lub w niepełnym wymiarze czasu, jeżeli do chodu osiągnął z tego tytułu nie przekraczający 750 zł miesięcznie. (2409)

DECYDUJE ORGAN SPRAW LOKALOWYCH

M. M. — Posiadam dom czynszowy. Parę lat temu wyremontowałem przylegający do domu budynek gospodarczy na mieszkanie, w którym też zamieszkałem. Chciałbym obecnie całość sprzedać. Czy nabywca może wprowadzić się bez przydziału z Prezydium MRN do mojego mieszkania?

Jeżeli nie on, czy może zamieszkać tam dozorca?

RED. — W miejscowościach, w których obowiązuje publiczna gospodarka lokalami, na zajęcie jakiegokolwiek lokalu nie wyłączonego spod tych przepisów wymagana jest zgoda organu spraw lokalowych przydziału właściwej rady narodowej. Organ ten decyduje również o przeznaczeniu lokalu na mieszkanie służbowe dla dozorców. (2429)

WOLNE DNI NA SZUKANIE PRACY

Magdalena Z. — W czasie trzymiesięcznego okresu próbnego instytucja wypowiedziała mi umowę o pracę. Czy w tym okresie przysługują mi trzy dni wolne na poszukiwanie nowej pracy?

RED. — Tak, wolny czas na poszukiwanie nowej pracy przysługuje pracownikowi także w razie wypowiedzenia umowy zawartej na okres próbny. Podstawę prawną stanowi wyjaśnienie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z 18 czerwca 1953 r. (2084)

J. SIEMIONOW

17 mgnień wiosny

— Trzeba więc będzie w sposób taktyczny przekonać o tym Kaltenbrunnera.
— Po co? — zapytał po pewnej chwili Mueller. — A jeśli on chce, żeby Stirlitz był nieuczciwy? Po co więc go przekonywać? Ostatecznie Stirlitz nie jest z naszego wydziału, lecz z szóstego. W razie czego niech Schellenberg zatańczy...
— Schellenberg zażąda dowodów. I pan wie, że poprzę go w tym Reichsfuehrer.
— Myśli pan?
— Jestem przekonany.
— Dlaczego?
— Trudno mi to udowodnić. Jestem po prostu przekonany. Mueller znowu zaczął masować tył głowy dużym i wskazującym palcem prawej ręki.
— A więc co robić?
Eismann wzruszył ramionami.
— Osobiście uważam, że powinniśmy być do końca uczciwi wobec siebie samych — to określa wszystkie nasze działania i postęпки.

— Działania i postęпки to jedno i to samo — zauważył Mueller. — Jak zazdrościsz tym, którzy wypełniają rozkaz i nic więcej! Chciałbym tylko wykonywać rozkazy. „Być uczciwym...”. Można pomyśleć, że nic nie robię, tylko myślę, jak być nieuczciwym. Proszę bardzo, daję panu pełną możliwość pozostania uczciwym: niech pan weźmie te materiały — Mueller podsunął Eismannowi kilka teczek z maszynopisami — i wyda swoją opinię. Do końca uczciwa. Będzie się na niej opierał, gdy pójdę meldować szefowi o rezultatach inspekcji.

Odnaleziono dziennik Martina Bormanna

Według ekspertów autentyczność dokumentu nie ulega wątpliwości.

„Dziennik M. Bormanna — pisze Bezymienski w drugim wydaniu książki — jest powściągliwy w wypowiedziach i skąpy w słowa. Właściciel jego był przyzwyczajony bardziej do działania niż pisania. Czynił w kalendarzyku krótkie dzienne notatki. Na pierwszej karcie znajduje się własnoręcznie wypisane imię i nazwisko właściciela, adres i numer telefonu. Notatki odzwierciedlają, gdzie był danego dnia, z kim rozmawiał, kto był na przyjęciu u Hitlera, z kim fuhrer jadł obiad i wczorze, lecz o czym rozmawiano — ani słowa.”

Notatki rozpoczynają się 1 stycznia 1945 r. a kończą 1 maja tegoż roku. Jest to sucha kronika upadku III Rzeszy.

Nowy rok zaczyna się niemal idyllicznie: Bormann z dziećmi zwiedza wystawę w Bad Reichenhall, jego żona jedzie do swego majątku. Urodziły Ewy Braun są jeszcze obchodzone porożnię. Ale już 12 stycznia Bormann notuje nieprzyjemną wiadomość: „Dziś

rano bolszewicy przeszli do ofensywy”. Od tego czasu ofensywa Armii Czerwonej nie daje Bormannowi spokoju. Co raz częściej są krótkie uwagi. 8 marca alarmuje go posuwanie się oddziałów radzieckich i polskich w kierunku Bałtyku wprost do jego majątku pod Słupskiem. Pod datą 20 kwietnia Bormann notuje: „Urodziny fuhrera. Nieścisły nastrój nie jest uroczysty. Odłot komandosów do Salzburga”. Następnego dnia pisze: „Po śniadaniu rozpoczął się artyleryjski ostrzał Berlina”. Wreszcie 27 kwietnia 1945 roku po raz pierwszy wnoszą do notesu tak długi zapis: „Himmler i Jodl wstrzymali, spiesząc na odsiecz Berlina dywizje. Będziemy wspólnie z naszym fuhrerem walczyć, a gdy trzeba — umrzeć oddani mu aż do grobu. Inni myślą działać „z wyższych względów”, składając w ofierze ich fuhrera. Pfe! Co za paskudztwo!”

Tym zapisem kończy się dziennik Martina Bormanna. Charakter jego pisma jest nierówny. Zdradza wysokie zdenerwowanie paladyna Hitlera. FRANCISZEK HRYNIEWICZ

Aby w mieszkaniach było cieplej

Ponad 10,5 mld m sześć. gazu ziemnego popłynie w tym roku do naszych mieszkań i fabryk. Dzięki prowadzonemu inwestycjom oddanych zostanie w br. do eksploatacji ok. 300 km nowych gazociągów przemysłowych oraz blisko 400 km gazociągów rozdzielczych służących do zaopatrzenia ludności.

Budowana w tym roku sieć przesyłowa i rozdzielcza gazu ziemnego stanowi cząstkę wielkiego programu gazyfikacji kraju. Przewiduje się, że w roku 1975 wielka magistrala gazowa opłacie kraj, a wsiółki miasta Polski z wyjątkiem Koszalina zaopatrzone będą w to tanie i ekonomiczne paliwo. Gaz ziemny doprowadzi się do ponad 1 mln nowych odbiorców. Jednocześnie w ponad 600 tys. gospodarstwach domowych korzystających do tychczas z gazowni miejskich urządzenia przystosuje się do odbioru gazu ziemnego.

Gaz ziemny nie powoduje zadymiania atmosfery. Używany w przemyśle dla celów technologicznych i produkcyjnych obniża koszty, podnosi jakość wyrobów. Bogactwo w sów gazu ziemnego, jakimi dysponujemy powoduje opłacalność jego eksploatacji.

Jeszcze w tym roku z gazu ziemnego skorzystają zakłady przemysłowe w Głogowie i Śremie oraz elektrownia w Adamowie. W roku 1973 fabryki w Dąbrowie Górniczej oraz w Olsztynie.

Kontynuowane będą również prace nad zagospodarowaniem nowych złóż gazu w zagłębieniach położonych w Niżu. Nakłady inwestycyjne na ten cel wynoszą w bieżącym tylko roku blisko 1,5 mld złotych.

Program gazyfikacji kraju realizowany głównie przez resort Górnictwa i Energetyki wymaga harmonijnego współdziałania wielu różnych przemysłów będących dostawcami aparatury, urządzeń sterowniczych i rozdzielczych oraz sieci. Nie wszyscy partnerzy resortu Górnictwa i Energetyki wywiązują się należycie z przypadających na nich zadań. Opóźnienia w dostawach, nie zawsze najlepsza jakość urządzeń i sieci hamują wykorzystanie jednego z podstawowych naszych surowców energetycznych. Stąd też apel i górników, i odbiorców gazu o terminową realizację przyjętych zobowiązań szczególnie w hutnictwie, które jest dostawcą rur dla budowanej obecnie wielkiej magistrali. (Sok.)

Czy noc zmieni się w dzień?

no zwierciadło o promieniu 900 metrów wystarczy do tego, aby odbiciem słonecznego światła rozjaśnić obszar 340 kilometrów kwadratowych. Siła odbicia powierzchni zwierciadła będzie przy tym tak wielka, że sztuczne światło będzie sześć razy silniejsze niż światło naszego naturalnego satelity — Księżyca.

Naukowcy liczą się z tym, że powstanie sztucznych księżyców wyeliminuje z miast obecne elektryczne oświetlenie. Zakładają oni przy tym zbawienny wpływ tego oświetlenia na urodzaj różnych upraw i owoców. (PAP)

— Dlaczego właśnie ja to mam robić, Obergruppenfuhrerze? — zapytał Eismann.

Mueller roześmiał się:

— Gdzie się podział pańska uczciwość mój przyjacielu? Gdzie? Zawsze łatwo jest radzić: „bądź uczciwy”. A każdy pojedynczo myśli, jakby swą nieuczciwość przedstawić jako uczciwość. Czy mam rację?

— Proszę bardzo, jestem gotów napisać raport.

— Jakiej treści?

— Napisać w raporcie, że znam Stirlitza wiele lat i że mogę ręczyć za niego.

Mueller milczał przez chwilę, wiercił się w fotelu, a potem podsunął Eismannowi kartkę papieru.

— Proszę pisać — powiedział.

Eismann wyciągnął pióro, długo obmyślał pierwsze zdanie, a potem napisał swym kaligraficznym piórem:

„Naczelnik IV Wydziału, Obergruppenfuhrer SS Mueller.

Uważając Standartenfuhrera SS, von Stirlitza za prawdziwego Aryjczyka, oddanego ideałom Fuhrera i NSDAP, proszę o pozwolenie mi, abym nie zajmował się jego weryfikacją...”

Mueller wysuszył kartkę bibułą, przeczytał ją dwukrotnie i powiedział półgłosem:

— No cóż... Zuch. Zawsze odnoszę się do pana z pełnym zaufaniem. Teraz mogłem jeszcze raz przekonać się o pana przyzwoitości, Eismann.

— Dziękuję panu.

— Nie ma pan za co dziękować. To ja panu dziękuję. Proszę wziąć te trzy teczki.

Na podstawie zawartych w nich materiałów sporządził pan pozytywną opinię o pracy Stirlitza. Nie muszę chyba pana uczyć, zna pan chyba takie sformułowanie jak: „mistrzostwo pracownika wywiadu, subtelność oficera śledczego, męstwo prawdziwego narodowego socjalisty...”. Ile czasu panu na to potrzeba?

Eismann przejrzał pobieżnie teczkę i powiedział:

— Żeby wszystko było dobrze wykończony, prosiłbym o tydzień.

— Nie przesadzajmy, daję panu pięć dni.

(cdn)

Pracownicy poszukiwani

Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Przasecie, pow. Wągrowiec, p-ta Sienno — przyjmie do pracy zaraz: 2 OBOROWYCH do obory wydajowej, zdrowej.

Mieszkanie w nowym budownictwie. Warunki pracy i płacy do omówienia na miejscu. W7748

Gmina Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” w Opatowie, pow. Nowy Tomyśl, ul. 5 Stycznia 12 zatrudni pilnie

— MASARZY.
Warunki pracy do omówienia na miejscu. W7546

Przedsiębiorstwo Państwowych Gospodarstw Rolnych w Niepruszewie zatrudni zaraz:

— APARATOWEGO w szusznarstwie zielonek i okopowych,
— KOWALĄ lub MECHANIKĄ ciągników i maszyn rolniczych,
— ZDUNA.

Wymagane posiadanie odpowiednich kwalifikacji zawodowych i praktyka w danej specjalności. Wynagrodzenie według UZP obowiązującego w rolnictwie. Możliwość otrzymania mieszkania w nowym budownictwie. Szkoła 8 klasowa, sklep, przystanek PKS na miejscu. Zgłaszać się osobiście w siedzibie Przedsiębiorstwa. W7444

Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „Solidarność” w Radlinie, pow. Jarocin — przyjmie do pracy zaraz

GŁÓWNA KSIĘGOWA wgl. KSIĘGOWEGO. Wymagane wykształcenie co najmniej średnie rachunkowe rolnicze względnie ekonomiczne z 5-letnią praktyką zawodową w tym 2 lata na stanowisku głównego księgowego.

Warunki pracy i płacy do omówienia na miejscu z Zarządem RSP.
We wsi znajduje się szkoła 8-klasowa, sklep spożywczo-przemysłowy, stacja kolejowa i kościół.
Odległość od Jarocina 6 km. W7513

Poznańskie Zakłady Budowy Maszyn i Urządzeń Chemicznych w Poznaniu, ul. Górczyńska 38 przyjmie do pracy:

— ST. TECHNOLOGA
— ST. KONSTRUKTORA
— ST. MISTRZA
— KIEROWNIKĄ DZIAŁU KADR I SZKOL.
— SPAWACZY
— TOKARZY
— SZLIFIERZY
— FREZERÓW NARZĘDZIOWYCH
— PALACZY C. O.

Warunki pracy i płacy do omówienia w Dziale Kadr i Szkolenia Zawodowego w Poznaniu, ul. Górczyńska 38. Tel. 632-72 i 73. K7079

Powiatowa Przychodnia Obwodowa w Szamotułach, woj. poznańskie — zatrudni zaraz

LEKARZA MED. w Przychodni Rejonowej we Wronkach.
Chętnie widziane małżeństwo obojga fachowych pracowników. Mieszkanie spółdzielcze M-4 — zapewnia PMRN. K7191

Poznańskie Powiatowe Zakłady Przemysłu Terenowego w Swarzędzu, ul. Czerwonej Armii 8 przyjmie zaraz następujących pracowników na terenie Poznania i Swarzędza:

— TECHNOLOGÓW d.s. odlewnictwa,
— PALACÓŻA — w zakładzie w Poznaniu, ul. Koronarska 10,
— KIEROWCĘ na samochód „Zuk”,
— KOBIECY do przyuczenia do zawodu w zawodzie tokarza,
— ROBOTNIKÓW do prac różnych w odlewni,
— FORMIERNICÓW, wgl. do przyuczenia do zawodu do odlewni,
— ZALEWACZY KOKIŁOWYCH w odlewni,
— TOKARZY do pracy w akordzie.

Warunki pracy i płacy do uzgodnienia w Dziale Kadr w Swarzędzu. Dojazd do Swarzędza autobusem pracowniczym. Telefon Swarzędz 156, 157. K7420

UNIEWAŻNIA SIĘ skradzione pieczątki

następującej treści:

1. G.S. Mosina P.S.P. nr 13, ul. Sosnowa.
2. Towar otrzymałem i sprawdziłem pod względem ilościowym, jakościowym i wartościowym Data Podpis
- 3 13 G.S. Mosina p o
oraz zagubioną pieczętkę
4. G.S. Mosina art. spożywczo-przemysłowe Rogalinek. K6867

Zakłady Mechaniczne w Poznaniu zatrudnią:

— KOMENDANTA ochrony przemysłowej,
— ST. WARTOWNIKÓW ochrony przemysłowej,
— Z-cę GŁÓWNEGO MECHANIKA
— ST. REFERENTA ekonomicznego do spraw zaopatrzenia
— STARSZEGO inspektora bhp
— KIEROWNIKĄ sekcji w dziale gł. mechanika,
— ST. KONSTRUKTORA,
— STARSZEGO MECHANIKA w dziale gł. mechanika.

Charakter pracy i warunki płacy do omówienia na miejscu. Zgłoszenia kierować pod adresem: Zakłady Mechaniczne Poznań, ul. Dojazd 30. Tel. 460-31 wew. 190. K7173

Przedsiębiorstwo Hydrogeologiczne w Poznaniu, ul. Wilczak 45/47 zatrudni:

— TECHNIKA wgl. INŻYNIERA z uprawnieniami budowlanymi w zakresie projektowania i kierowania robotami inż.-sanitarnymi.

Warunki pracy i płacy zgodnie z Układem Zbiorowym Centralnego Urzędu Geologii. K7382

Poznańskie Zakłady Koncentratów Spożywczych — zatrudnia zaraz:

— INŻYNIERA MECHANIKĄ wgl. TECHNIKA MECHANIKĄ do Dz. Gł. Mechanika,
— SZLIFIERZA,
— HYDRAULIKĄ,
— STOLARZY,
— PALACZY,
— FREZERZĄ,
— TOKARZĄ,
— ELEKTRYKĄ,
— PRACOWNIKÓW do transportu.

Zgłoszenia pisemne i ustne należy kierować do Działu Kadr — ul. Bałtycka 85. K7707

Spółdzielnia Inwalidów „XX-lecia PRL” w Poznaniu, ul. Sowińskiego nr 29, budynek 14 — przyjmie do pracy w zakładach usługowych —

KWALIFIKOWANYCH KRAWCÓW odzieży męskiej — inwalidów.
Wynagrodzenie prowizyjne.
Zgłoszenia przyjmuje i udziela informacji dział zatrudnienia Spółdzielni — adres j.w. K7427

Politechnika Poznańska — przyjmie zaraz:

— INŻYNIERA lub TECHNIKA z praktyką, do spraw gospodarki cieplnej i wentylacji, oraz
— PALACZY C. O.

Zgłoszenia przyjmuje Dział Techniczny przy ulicy Kórnickiej (Dom Studencki nr 3). K7602

Spółdzielnia Pracy „Reklamodruk” w Poznaniu, ulica Żydowska 15/18, telefon 547-64 — zatrudni:

— OPERATORA KSEROGRAFU oraz
— MASZYNISTĘ OFFSETOWEGO — nastawiacza powielaczy offsetowych. K7607

Spółdzielnia Pracy Branży Skórzano-Futrzarskiej „Zjednoczeni” w Poznaniu — przyjmie zaraz na warunkach do omówienia —

PRACOWNIKÓW wykwalifikowanych względnie przyuczonych w branży obuwniczej, do produkcji obuwia w zakładzie zwartym względnie chatupniczym.
Osoby o niepełnych kwalifikacjach zostaną przeszkolone systemem przyzwarciatowym. Mogą być również kobiety.
Zgłoszenia przyjmują kadry przy alejach Marcinkowskiego 18 w godzinach od 9-12, wgl. zakład produkcyjny przy ul. Wawrzynia 17 i Zakład Ortopedyczny przy ul. Matejki 11. K7308

Praca Nauka

Uczennica fryzjerska, ukończona 18 lat, potrzebna. Wroniecka 10, 20951g

Przyjmie pomoc domową dochodzącą. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 20093g.

Rataje, kto zaopiekuję się rocznym dzieckiem 9 godzin dziennie. Warunki dobre. Wiadomość po 17, Rzeczypospolitej 11 m. 1. 19596g

Pracownicę do szycia spodenek dziecięcych przyjmie. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 20144g.

Samotną panią przyjmie na stałe do dopilnowania 5 i 3-letniego dziecka. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 20606g.

Samotny przyjmie dozorstwo. Warunek pokój. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 19981g.

Zaopiekuję się dzieckiem od 2 lat u siebie w domu (Chociszewskiego). Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 19982g.

Przyjmie uczniów. Warsztat Wulkanizacyjny „Witgum”, Poznań, Dąbrowskiego 185. 19939g

Małżeństwo przyjmie dozorstwo. Warunek mieszkanie. Adres wskazać „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 19988g.

Ogrodnika samodzielnego, z referencjami, do gospodarstwa kwiatowo-warzywnego w Krakowie — zatrudnienie zaraz. Oferty 62743 „Prasa”, Kraków, Wiślna 2. K7466

Sprzedaj

Murowany kiosk do rozbiórki — pilnie sprzedam. Telefon 67-01-28. 20855g

Wózki dziecięce różne modele, wielki wybór — poleca Brzozowska, Poznań, Czerwonej Armii 10. 19447g

Krzewy róż wielokwiatowe, rabatowe pnie, najpiękniejsze kolory, kwitnące całe lato — wysła za zaliczeniem pocztowym Plantacja Róż Wschowa, Jedrzejska 56 (Kiełce). 1757g

Sprzedam korzystnie pianino marki „Feurich” — piękny głos, b. dobry stan. Telefon 310-36, od godz. 18. 18312g

Samochody

Sprzedam karoserie Skody 100 S po wypadku. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 20080g.

Sprzedam Fiat 850. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 19490g.

Sprzedam Warszawa 203. Kościan, ul. Żeromskiego nr 7. 19507g

Lokale

Mieszkanie dwa pokoje z kuchnią — śródmieście, przynależność wspólna — zamienię na M-4, M-5 spółdzielcze. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 20952g.

Kupię mieszkanie własne 3-pokojowe z kuchnią i wygodami lub mieszkanie samodzielne w domu wyliczonym. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 19389g.

Osoba samotna poszukuje pokoju pustego. Płace 3 miesiące z góry. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 19407g.

Zamienię 2 pokoje, kuchnię, skrytkę, samodzielne z przynależnościami (pięce) 54 m², wspólny kotłarnia i w c. w okolicy Ryńska Wildeckiego — na M-3 nowe budownictwo. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 19470g.

W dniu 6 października 1971 r. zmarł po długiej i ciężkiej chorobie, mój najdroższy i troskliwy mąż, ojciec i dziadek, przeżywszy lat 67

STANISŁAW KORDUS

W ciężkim smutku pograżeni
żona, syn, synowa i wnukowie

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 9 bm. o godz. 9.05 na cmentarzu junikowskim.
Ogrodowa 15 m. 3. 20930g

W dniu 6 października 1971 r. odeszła od nas na zawsze po krótkiej i ciężkiej chorobie, moja najukochańsza córka, nasza droga siostra, wnuczka, siostrzenica i bratanica, w 17 wiosnie życia, śp.

MARIOLA JANKOWIAK

Pogrzeb odbędzie się dnia 9 bm. o godz. 12 na cmentarzu Miłostowo.

W głębokim smutku pograżeni
ojciec, siostra z mężem, brat i rodzina 20852g

W dniu 5 października 1971 r. zmarł po krótkiej i ciężkiej chorobie, namaszczonej Olejami św., najdroższy przyjaciel, ukochany ojciec i teść

KAZIMIERZ MATECKI

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 8 bm. o godz. 11.55 na cmentarzu junikowskim,
o czym zawiadamia pograżona w smutku

córka z matką i mężem 20845g

Kupię mieszkanie własne 3-pokojowe w Poznaniu, okolicy Poznania, miasto powiatowe do 60 tys. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 19469g.

Pokój panienkom lub małżeństwu wynajmę. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 19467g.

Zamienię pokój, kuchnię, nowe budownictwo, kwatery, 1 ptr., c. o., na większe z łazienką. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 19593g.

Przyjmę panią pracującą na pokój. Autobus na miejscu. Skórzewo-Poznań 27, ul. Poznańska 31. 19508g

Zamienię 2 mieszkania — pokój z kuchnią i przynależnościami — parter, oraz 2 pokoje — 1 piętro na mieszkanie 3-pokojowe z przynależnościami. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 19527g.

Nieruchomości

Piękna 5-pokojowa, wyłożona, wolna, pięknym ogrodem, w miejscowości letniskowej, 650.000; w tej samej dzielnicy atrakcyjny dom dwupokojowy dużym ogrodem — 330.000; w Poznaniu dzielnicę willowej komfortowa połowa domu bliźniaczego w pionie, 630.000; przy mieszkaniu wyłożonym, zastępczym, 450.000; w Poznaniu przy komunikacji, połowa domu bliźniaczego, 400.000, wpłaty 320.000 — poleca Adamski, Poznań, Matejki 33a. 20733g

Sprzedam parcie na Deb lub zamienię na samo chód. Oferty „Prasa” — Grunwaldzka 19 dla 19455g.

Sprzedam parcie 700 m² z domem bliźniaczym, w Puszczykowie. Użytkowe 2 pokoje, kuchnia, łazienka, hall, weranda, garaż. Do wykończenia i piętro. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 19388g.

Zamienię parcie budowlaną położoną przy ul. Na ramowej — komunikacja miejska, na samodzielne mieszkanie wyłożone 2 lub 3 pokoje z kuchnią. Różnice dopłace. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 19438g.

Okazanie sprzedam nowy dom w Gołaczach, ul. Pałucka 13. 19563g

Zguby Różne

W dniu 3. X. br. zaginął owczarek Cocy rudo-biały. Uczciwego znalazcę wynagrodzę. Tel. 528-49. 20798g

Kwiaciarnia w Szczecinie poszukuje dostawcy na róże „Baccara” oraz Gerber. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 19394g.

Niklowanie, mosiadzowanie, kadłowanie, drobnicy. „Chromownia”, — Poznań, Drużbackiej 7. 19432g

Matrymonialne

Samotna, lat 26, kulturalna, średnio wykształcenie, pozna pana lub wdowca (z dzieckiem), kulturalnego, w celu matrymonialnym. Oferty z fotografią „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 19484g.

Przystojna szatynka, wykształcenie średnie, z mieszkaniem w Poznaniu, po zna odpowiedniego pana lat 35-42. Cel matrymonialny. Oferty „Prasa” — Grunwaldzka 19 dla 19475g.

Rozwiedziona, lat 52, rencista, pracująca, spokojna, niezależny materialnie pozna w celu matrymonialnym panią w wieku 45-50 lat z własnym mieszkaniem, spokojnego charakteru. Rencistki mile widziane. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 19329g.

Sport sport sport

Kadra piłkarzy złożyła przyrzeczenie reprezentanta

Nasi czolowi piłkarze powołani do kadry narodowej złożyli w środę w Warszawie uroczyste przyrzeczenie, że będą zawsze godnie reprezentować sport polski i barwy z całą sumiennością i zrozumieniem wszystkie obowiązki członka kadry narodowej, stale podnosić swą wiedzę ogólną i sprawność piłkarską.

Była to pierwsza w naszym sporcie tego rodzaju uroczystość, która podkreśliła rolę i rangę zawodnika dostępującego zaszczytu należenia do kadry narodowej, obowiązki i nikające z noszenia emblematu z

Ze sportu jeździeckiego

Duża była frekwencja publiczności na zawodach konnych, zorganizowanych ostatnio w Garzynie powiat Leszno. Organizatorem nader udanej imprezy była miejscowa sekcja jeździecka LZS.

W konkursie powożenia wśród 10 powozów dwukonnych i miejsc zajął Józef Jener (POHZ Garzyn) przed Wojciechem Fortuniakiem (Instytut Doświadczalny Pałowice). W wyścigu płaskim na dystansie 1500 m najlepszy okazał się Ireneusz Komisarz na walcu „Radny”, a w konkursie skoków klasy „L” Józef Zabłocki LZS Racot na ogierze „Szmer”.

W konkursie zrecznosci zwyciężył Michał Bojanowski LZS Racot na klaczy „Iliria”, natomiast w konkursie sztafet klasy „L” sukces odniósł LZS Racot przed LZS Garzyn. (R)

Pucharowe boje krotoszyńskich LZS-owców

W Smolicach i Swinkowie (powiat Krotoszyński) odbyły się turnieje eliminacyjne w piłce nożnej, organizowane przez Zarząd Powiatowy TPPr i Powiatowe Zrzeszenie LZS.

Celem rozgrywek jest uczczenie 54 rocznicy Rewolucji Październikowej oraz popularyzacja piłki nożnej w Ludowych Zespołach Sportowych na terenie powiatu krotoszyńskiego. Zwycięska drużyna otrzyma puchar przechodni przewodniczącego ZP TPPr.

W turnieju w Smolicach zwyciężyła drużyna LZS gospodarzy przed LZS Baszków, Elżbietów, Wielosław, Mokronos i Rolaw.

W Swinkowie pierwsze miejsce wywalczyła drużyna LZS Kobierno przed LZS Białki, Swinków, Nowawieś i Rozdrażew.

Do rozgrywek finałowych zakwalifikowały się drużyny LZS Smolice, Baszków, Kobierno i Białki. (igi)

Fischer — Petrosjan 1:1

Były mistrz świata, radziecki arcymistrz Tigran Petrosjan wygrał drugą partię finałowego meczu pretendentów z amerykańskim arcymistrzem Fischerem. W 13 posunięciach grający czarnymi Fischer uczynił ryzykowny manewr, po którym Petrosjan przejął inicjatywę. W 32 posunięciach Fischer uznał siebie za pokonanego.

Stan meczu 1:1.

Żuźlowcy ZSRR i NRD na torze w Lesznie

Leszczyńskich zwolenników czarnego sportu czekała w nadchodząca niedziela 10 km. nie lada emocje. W dniu tym o godzinie 15 na stadionie im. Alfreda Smoczyka rozpocznie się atrakcyjny mecz dżynardowy czwórnic na żuźlu.

W imprezie udział wezmą bawia ce na gościnnych występach w Polsce reprezentacje Związku Radzieckiego i Niemieckiej Republiki Demokratycznej, które spotka się z drużyną Stal Toruń i zespołem gospodarzy — leszczyńską Unią.

Żuźlowcy ZSRR — aktualny drużynowy wicemistrz świata wystąpią w swym najsilniejszym składzie: Władimir Grigorij Chy nowski, Anatol Kuźmin i rezerwy Wiktor Trifimow.

Drużyna NRD na torze w Lesznie reprezentowana będzie przez: H. J. Fritz, D. Tetzlaff, P. Liebinga, C. Bevera i rezerwowego S. Zabela. Barw Stali Toruń bronić będą: Plewiński (młodzieżowy wicemistrz Polski), Szuluk, Zombik, Krzyżaniak i Bartosiński, natomiast Unii Leszno Dobrucki, bracia Zbigniew i Bernard Jader, Norek i Kowalski. (R)

Polska — NRF

Najważniejszy mecz sezonu

W niedzielę o godz. 12 w Warszawie na Stadionie Dziesięciolecia rozegrany zostanie mecz piłkarski pomiędzy reprezentacją Polski i NRF. Będzie to spotkanie eliminacyjne z cyklu rozgrywek o mistrzostwo Europy.

Mecz z NRF-em, to niewątpliwie najważniejsze wydarzenie w polskim piłkarstwie w tym roku. Dawno nasi reprezentanci nie grali z tak klasowym przeciwnikiem, jakim jest zespół Niemieckiej Republiki Federalnej, od wielu lat odnoszący sukcesy na arenie międzynarodowej, uczestnik finałów mistrzostw świata. Choćby trener Schoen w swoich wypowiedziach przedmeczowych daje wyraz zaniepokojeniu z powodu choroby kilku czołowych reprezentantów NRF, to jednak traktować to należy jako taktyczny manewr, gdyż piłkarstwo Niemiec zachodnich nie cierpi na brak dobrych zawodników.

Reprezentacja Polski stoi więc przed niełatwym zadaniem, ale na pewno stać ją na zwycięstwo w niedzielnym meczu. Jak wynika z doniesień prasowych trener Kazimierz Górski nie ma jeszcze sprzecywanego poglądu na ostateczne ustawienie naszej drużyny na Stadionie Dziesięciolecia. Nie wyjaśniła jeszcze jest sprawa bramkarza. Gomola leczy kontuzję i w wypadku, gdyby lekarze orzekli, że nie może on wystąpić przeciwko piłkarzom NRF, jego miejsce zajmie Czaja, zaś rezerwowym bramkarzem będzie Tomaszewski. W obronie pewnie wydadają się być pozycje Wrażego, Gorgonia i Anczoka. Doszlusuje do nich najprawdopodobniej Osili-

zlo ewentualnie Musiał. Pomoc to Szołtyś, Maszczyk, Buła. Największe kłopoty są z napadem. Miejsce w reprezentacyjnej jednostce ma Lubański. Chodzi teraz o odpowiedni dobór jego partnerów. W grę wchodzi Banaś (w ostatnich meczach ligowych niewyżywał wysokiej formy), Sadek, Kozerski i Gadocha.

W cieniu tego wielkiego pojedynku rozgrywać się będą spotkania II ligi i klas niższych. Najbliższym przeciwnikiem poznańskiego Lecha jest zespół Śląska. Mecz ten odbędzie się we Wrocławiu. Śląsk nie spuszcza się w tegorocznych rozgrywkach najlepiej i zajmuje dwunaste miejsce w tabeli, mając na swoim koncie 6 pkt. Najgroźniejszy rywal Lecha — Górnik Wałbrzych przyjmuje u siebie Piast Gliwice. Ponadto grają w II lidze: AKS Niwka — Urania, GKS Katowice — Start, Motor — Garbarnia, ROW — Hutnik, Star — Włókniarz Pabianice, Zawisza — MKKS Gdynia.

W klasie międzywojewódzkiej Warta zmierzy się na własnym boisku z bydgoską Polonią. Mecz ten odbędzie się w sobotę o godz. 15 na Stadionie 22 Lipca. Olimpia wyjeżdża do Gryfa, zaś Zagłębie przyjmuje u siebie Lechię. Calisia gra na własnym boisku z Unią Racibórz. (s)

W dniu 6 października 1971 r. odeszła od nas na zawsze w 50 roku życia, pracowita, zawsze ofiarna i pełna poświęcenia, nasza najdroższa żona, matka, córka, siostra, szwagierka i ciotka, śp.

MAJCHRZAKÓW CECYLIA KUBIAKOWA

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 9 bm. o godz. 11 z kaplicy cmentarnej na Junikowie.

W smutku pograżeni
mąż z dziećmi, matka, siostry, szwagier i rodzina

Poznań, ul. Dzierżyńskiego 43. 20928g

W dniu 6 października 1971 roku, czułe serce, zawsze przepełnione troską o nas, śp.

WOZNIAKÓW

JADWIGI KNASTOWEJ

bić przestało.

Bolesna rozłąka nastąpi na cmentarzu parafialnym św. Jana Vianey przy ul. Lutyckiej, w sobotę, dnia 9 października 1971 r. o godz. 16, o czym zawiadamiają osamotnieni

mąż z dziećmi i rodzina 20926g

W dniu 7 października 1971 r. zmarła po długiej i ciężkiej chorobie, opatrzona Sakramentami św., przeżywszy lat 80, moja droga żona, nasza ukochana, najtroskliwsza matka, teściowa i babcia, śp.

ZWIEJKOWSKICH

STEFANIA ŁĄCZKOWSKA

Wyprawienie zwłok z domu żałoby dnia 9 października 1971 r. o godz. 13.30. Msza św. w kościele parafialnym o godz. 14.

O bolesnej stracie zawiadamiają:
mąż, córki, syn, synowa
zięg i wnuki

Szamotuły, ul. Marchlewskiego 62. 20897g

Dnia 5 października 1971 roku zmarł w wieku 62 lat, po długiej i ciężkiej chorobie, opatrzony Sakramentami św., mój drogi mąż, brat, szwagier i wujek, śp.

ZYGUNT ANDRZEJEWSKI

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 8 bm. o godzinie 16 z kaplicy przy cmentarzu w Grodzisku Wlkp.

W głębokim żalu pog

TEATR

W POZNANIU

POLSKI — g. 19 „Wszystko w ogrodzie”.
OPERA — g. 19 „Orfeusz w piekle”.
OPERA — g. 19 „My chcemy tańczyć”.

KINA

GNIEZNO: „Beatrice Cenci”.
KOSCIAN: „Próba terroru”.
KORNIK: „Jesień Cheyennów”.
LESZNO: „Wyzwolenie”.
NOWY TOMYŚL: „Siedzący po prawicy” i „Chłopcy z Placu Broni”.
OBORNKI: „Pan Dodek”.
SRODA: „Milion za Laure”.
SZAMOTULY: „Sprawa sumienia”.
WAGROWIEC: „Mały” i „Prom”.
WRZEŚNIA: „Incident”.

W POZNANIU

FOTOPLASTIKON — g. 12—20 „Atryka zachodnia”.

KONCERTY

AULA UAM — g. 19.30 — Koncert symfoniczny: dyrygent — Julio Maric (Jugostawia), solistka — Magdalena Sołtyńska — fortepian.

RADIO

PIĄTEK — PROGRAM I: Fala 1322 m: 7.20 Konc. na dzień dobry: 8.05 Dzień dobry, tu Redakcja: 8.10 Muzyka muzyczna: 8.44 Jak, o czym, dlaczego: 9.10 Dł. kl. V (biologia) „Z mikrofilmu pod słońcem” — słuch.: 9.20 Z kraju i zagranic: 9.30 Dł. kl. V (biologia) — koncert: 9.40 Dł. kl. V (biologia) — koncert: 10.05 „Ambicja” — opow.: 10.25 Konc. popularny: 10.50 Chorozy weneryczne: 11.10 Dł. kl. VIII (wych. obywatelskie) „Jestem jednym z nich”: 11.20 Dedykujemy II zmianie: 11.30 Konc. franc. mel. i piosenek: 11.45 Postępowanie w gospodarstwie domowym: 12.25 Rytmy i melodie dla wszystkich: 13.10 Dł. kl. I i II (wych. muzyczne) „Jesienna muzyka”: 13.20 Swojskie melodie. Gra Zespół Akordeonistów T. Wesołowskiego: 13.40 Więcej, lepiej, taniej: 14.10 Raporty literackie J. Danielaka pt. „Pieć dni kapitana Sliwińskiego”: 14.20 Konc. muz. franc.: 15.05 Godzina dla dziewcząt i chłopców: 16.05 Alfa i Omega magazyn popularno-naukowy: 16.30 Popołudnie z młodzieżą: 18.05 Konc. rozrywk.: 18.50 Muz. i Aktualn.: 19.15 Społem dla wspólnego dobra: 19.30 Konc. życzeń: 20.30 Muzyczne pocztówki z Jugo-Sławii: 21.00 Gospodarskie rozmowy: 21.15 600 sekund z zespołem B. Hardego: 21.30 Teatr PR „Czwarty partner”: 22.00 Magazyn studencki: 23.10 O co tu chodzi?: 23.15 Kompozycja tygodnia — Luigi Boccherini: 23.49 Melodie na dobranoc: 0.10 Program nocny z Gdańska.

WIADOMOŚCI: 5, 6, 7, 8, 10, 12.05, 15, 16, 18, 20, 23, 24, 1, 2, 2.55.
PROGRAM II: Fala 407 m i UKF 69.74 MHz: 7.50 Wesołe rytmy: 8.35 Mapa bohaterstwa: 8.50 Śpiewa „Mazowsze”: 9.10 Utwory kompozytorów polskich: 9.35 Z życia ZSRR: 9.55 Z nagrań Ork. Mandolinistów: 10.25 „Przyjaźń o zmierzchu” — fragm. pow.: 10.45 Kompozycja tygodnia — Luigi Boccherini: 11.15 Czas dobrych gospodarzy: 13.15 „W klasztorze”: 13.30 W rytmie polki: 13.40 „Opowiadanie” J. Narbutta: 14.05 Estrada kompozytorów krajów zaprzyjaźnionych: 14.25 Z repertuaru zespołu „The Revellers”: „Meksykańskie” i „The Outlaws”: 14.45 „Biekitna sztafeta”: 15.05 Konc. Chóru a Canella PR i TV w Krakowie n/d T. Dobrzańskiego: 15.20 Gra Konstanty Andrzej Kulka — skrzypce: 15.35 Czwarty „Ruch Muzyczny”: 17.15 „W czynie społecznym” — aud. sport.: 17.25 Poznański koncert żywcem: 17.55 Radioexpress: 18.10 Felieton aktualny: 18.20 „Sonda” — dźwięk magazynu ekon.- społ.: 19.15 Język angi.: 19.30 Transmisja Konc. Wielkiej Ork. Symf. PR i TV z Sali Radiowego Domu Muzyki im. G. F. Tełberga w Katowicach: 21.28 Wiersze Ewy Lińskiej: 21.38 Muzyka: 22.30 Melodie rozrywkowe: 22.40 Koncert młodych kompozytorów: 22.53 Z Sopockiej Estrady — soliste Festivalu — „Sopot 71”: 23.15 Korowód — magazyn piosenek: 23.35 Rytmy dla tanecznych par.

WIADOMOŚCI: 5.30, 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 12.05, 14, 16, 19, 22, 23.50.
PROGRAM III: UKF 66.62 MHz oraz fale krótkie pasma 20, 31, 41 i 49 m: 7.50 Mikrorecital Yovanov: 8.05 Mój magnetofon — aud. W. Manna: 8.35 Muzyka nocna UKF: 9 „Porwanie w Bay Point” — pow.: 9.10 J. Brahms — Wariacje na temat Haydna op. 56: 9.30 Nasz rok 71: 9.45 Mikser — magazyn muzyczny: 10 Deutscher im Funk — lekcja jęz. niemieckiego: 10.15 Audycja Radia ONZ: 10.35 Wszystko dla pań: 11.45 „Pani Bovary” — pow.: 12.25 Koncert muzyki uniwersalnej: 13 Na warszawsko-mazowieckiej antenie: 15 Kolorowy dyngus — gawęda: 15.10 Na tronach wielkiej pianistyki: 15.35 Kwadrans ze znakomitym zapętlaniem: 15.50 Przebiegi Charlesa Aznavoura: 16.15 Fonoarchiwum: 16.30 Podobno sa podobni: zespół Edwina Hawkinsa i The Robert Patterson Singers: 16.45 Nasz rok 71: 17.05 Quodlibet, czyli co kto lubi: 17.30 „Porwanie w Bay Point” — pow.: 17.40 Prosimy o częściej...: 17.55 Radiowa encyklopedia kultury: 18.20 Antykwariat instrumentów — 3 utwory na flet prosty i klawesyn. flet sopranino — F. Couperin: 18.35

WIADOMOŚCI: 5.30, 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 12.05, 14, 16, 19, 22, 23.50.
PROGRAM III: UKF 66.62 MHz oraz fale krótkie pasma 20, 31, 41 i 49 m: 7.50 Mikrorecital Yovanov: 8.05 Mój magnetofon — aud. W. Manna: 8.35 Muzyka nocna UKF: 9 „Porwanie w Bay Point” — pow.: 9.10 J. Brahms — Wariacje na temat Haydna op. 56: 9.30 Nasz rok 71: 9.45 Mikser — magazyn muzyczny: 10 Deutscher im Funk — lekcja jęz. niemieckiego: 10.15 Audycja Radia ONZ: 10.35 Wszystko dla pań: 11.45 „Pani Bovary” — pow.: 12.25 Koncert muzyki uniwersalnej: 13 Na warszawsko-mazowieckiej antenie: 15 Kolorowy dyngus — gawęda: 15.10 Na tronach wielkiej pianistyki: 15.35 Kwadrans ze znakomitym zapętlaniem: 15.50 Przebiegi Charlesa Aznavoura: 16.15 Fonoarchiwum: 16.30 Podobno sa podobni: zespół Edwina Hawkinsa i The Robert Patterson Singers: 16.45 Nasz rok 71: 17.05 Quodlibet, czyli co kto lubi: 17.30 „Porwanie w Bay Point” — pow.: 17.40 Prosimy o częściej...: 17.55 Radiowa encyklopedia kultury: 18.20 Antykwariat instrumentów — 3 utwory na flet prosty i klawesyn. flet sopranino — F. Couperin: 18.35

Mój magnetofon: 19 Powieść w wyd. dźwięk.: „Cichy Don”: 19.30 Tylko na hiszpański: 19.45 Polityka dla wszystkich: 20 Kronika Rytmu i Bluesu: 20.25 Ilustrowany Tygodnik Rozrywkowy: 21.50 Opera tygodnia — C. Monteverdi: „Koronacja Poppea”: 22.08 Gwiazda siedmiu wieczorów — Dean Martin: 22.15 Trzy kwadransy jazzu: 23 „Czerwone rośnię zielono” — piosenka czeska: 23.05 Koncert tylko dla melomanów — Vivaldi triumfujący: 23.50 Śpiewa Donatello.

WIADOMOŚCI: 5, 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 12.05, 15.30, 17, 18.30, 22.

PIĄTEK — PROGRAM I: 8—8.35 — TV Kurs Rolniczy — „Analiza warunków rozwoju produkcji rolnej w gromadzie” cz. II: 9—9.30 — Zależności techniczne — kl. VII — „Metale”: 10—11 — „Autokarem przez noc” — film TV prod. japońskiej od lat 16: 12.45—13.15 — Język polski kl. III lic. Tetma-

Powszechne ubezpieczenie rolników to konieczność rozbudowy lecznictwa

Opracowany projekt rozbudowy lecznictwa wiejskiego, pociągający za sobą konieczność bardziej dynamicznego rozwoju wiejskich placówek służby zdrowia. Budowa wiejskich ośrodków zdrowia w tej 5-lacie nabiera szczególnego znaczenia wobec zapowiedzi wprowadzenia od 1 stycznia 1972 powszechnego ubezpieczenia rolników i ich rodzin.

W naszym województwie przewiduje się budowę 12 ośrodków typu oszczędnościowego i 56 placówek służby zdrowia połączonych z innymi obiektami socjalno-kulturalnymi, jak świetlice, apteki, przedszkola, biblioteki. Ośrodków zdrowia na wsi mają również mieszkania dla lekarzy i personelu medycznego, co stwarza lepsze warunki pracy, a ponadto stanowi niemałą zachętę do podejmowania pracy na wsi.

Największą uwagę zwracać się będzie przede wszystkim na budowę ośrodków w rejonach, które odczuwają niedostatek opieki lekarskiej, ze względu na zbytne oddalenie od najbliższej placówki zdrowia. Ma to duże znaczenie w zapobieganiu skutkom nieszczęśliwych wypadków, gdzie potrzebna jest szybka pomoc lekarska.

W tej sprawie zainteresowane jest PZU, wypłacające ubezpieczonym poszkodowanym rolnikom odszkodowania. Liczba ubezpieczonych w woj. poznańskim wzrasta, dzięki temu PZU może angażować się w dofinansowanie budowy wiejskich placówek służby zdrowia. Aktualnie z ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków korzysta ponad 115 tysięcy rolników i członków ich rodzin, z tym, że akcja ta nie rozwinęła się w powiatach Kalisz, Koło i Turek.

Powszechne ubezpieczenia społeczne, mające być wprowadzone od Nowego Roku zapew-

nią bezpłatne świadczenia lekarskie rolnikom i ich rodzinom, nie znaczy to jednak, że ubezpieczenia wypadkowe nie będą już potrzebne. Wraz z rozwijającą się motoryzacją, mechanizacją i chemizacją rolnictwa groźba nieszczęśliwych wypadków będzie wisiła.

W obecnej 5-lacie wciąż skromne i niewystarczające środki na rozbudowę wiejskiego lecznictwa wzbogacane będą dotacją PZU w wysokości 20 milionów złotych. (zd)

Owoców może być więcej

Wielkopolska rejonem sadowniczym?

Od lat utarło się przekonanie, że Wielkopolska nie jest najlepszym rejonem sadowniczym. Bo to i klimat i gleby nie najlepsze. Ostatnie badania naukowców dowiodły, że jest to pogląd błędny, a dowody na to są nie tylko teoretyczne. Sady prawidłowo uprawiane dają zbiory nie gorsze niż np. w Lubelskiem.

Większe zainteresowanie sadownictwem jest konieczne m. in. z takiego powodu, że ciągle jemy zbyt mało owoców. Lekarze i dietetycy zalecają spożywanie rocznie 80—100 kg owoców, podczas gdy w Polsce jada się ich zaledwie niespełna 36 kg.

Doc. dr Tadeusz Hołubowicz z Instytutu Produkcji Ogrodniczej WSR w Poznaniu twierdzi, że w przyszłości sady wyspecjalizowane będą miały powierzchnię 15—200 ha. Tylko takie duże gospodarstwa sadownicze zdołają wprowadzać systematycznie nawadnianie i pełną mechanizację prac porządkowych, zbioru i chemizacji w sadzie. Produkcja owoców będzie opłacalna tylko w takich olbrzymich sadach.

Indywidualni sadownicy muszą się zresztać, tworząc tzw. sady zblokowane, tzn. w jednej miejscowości, za wspólnym opłotowaniem i ze wspólną przechowywalnią. Takie „wielkie” sadownictwo musi przede wszystkim posługiwać się przez chłonnymi — chłodniami z komorami do przechowywania owoców w odpowiednio zmodyfikowanej atmosferze. Dzięki temu można będzie do starzać świeże owoce w ciągu całego roku, podobnie jak to się dzieje w Anglii czy USA. Ważne jest również, aby wysadzać drzewka najwyższe 2—3 m odniami z jednego lub dwóch gatunków. Taka specjalizacja gwarantuje większe owocowanie.

Sa to perspektywy nie tak znów dalekiej przyszłości i już obecnie Prezydium WRN podejmuje pewne kroki zmierzające do poprawienia sytuacji w wielkopolskich sadownictwie. Potworzono pierwsze sady zblokowane w powiecie kaliskim, słupeckim, turku i kole. Równocześnie podjęto zlikwidowanie nierentownych sadów, głównie w niektórych spółdzielniach.

W 1980 roku podaż owoców na rynek ma być w naszym województwie podwojona. Na razie jednak sytuacja nie jest najlepsza. Osiągamy zbiory niższe niż przeciętne w kraju. Posiadamy w województwie 9 proc. drzew owocowych w skali krajowej, a zbieramy owo-

ców jedynie 7 proc. z ogólnych zbiorów. Plony jabłoni wynoszą np. 33 kg, podczas gdy średnia krajowa wynosi 41 kg. Nie najlepsza jest również struktura gatunków. Jabłonie stanowią 34 proc., grusze 14 proc., a wiśnie 10 proc. W ostatnich latach udało się zmniejszyć liczbę drzew czereśni.

Nadal jeszcze sady są zbyt małe, uprawiane tradycyjnie i nieekonomicznie, brak im na leżytej pielęgnacji. Niewiele jeszcze gospodarzy traktuje sa-

Nasilona działalność nieletnich podpalaczy

Potwierdzają się oceny, że 2-miesięczne letnie dziecięce na wsi nie wystarczają, że opiekę nad zabawami dzieci powinno się rozciągnąć możliwie na cały okres prac polowych, a więc także podczas sadzenia ziemniaków i wykopów. Są to okresy szczególnie obfitej działalności nieletnich podpalaczy.

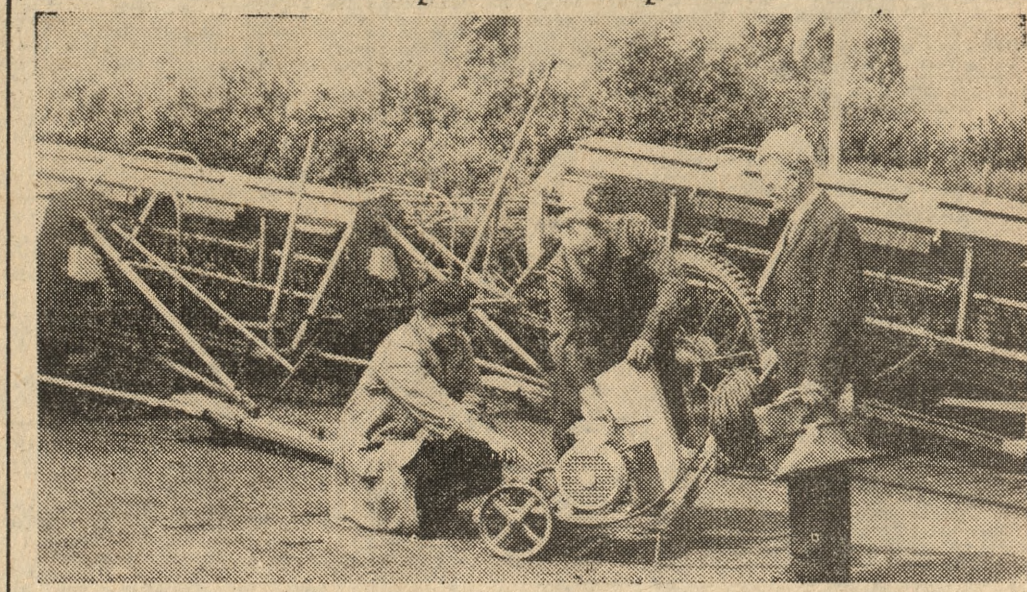
W ubiegłym miesiącu aż 15 pożarów w Wielkopolsce spowodowały dzieci. Jednym z groźniejszych następstw nieobliczalnych dziecięcych zabaw był pożar w gospodarstwie indywidualnym w Tonichowie w pow. Ostrzeszów. Straty poniesione z tego powodu ocenia się na 100 tys. złotych.

W sumie we wrześniu, nie odznaczającym się bynajmniej pomyślnymi warunkami dla powstawania ognia, wybuchło w woj. poznańskim 92 pożary, w tym 88 w gospodarstwach indywidualnych. Ponadto zanotowano 2 pożary lasu. Pastwą ognia padł drzewostan na obszarze prawie hektara.

Ogółem straty pożarowe we wrześniu oblicza się na 2.900 tys. zł. Najczęściej paliło się w powiatach Koło, Kalisz, Koniń i Kościan. Oprócz nieostrożności dzieci i dorosłych, w wielu przypadkach przyczyną pożarów były wady instalacji ogrzewczej — kominowych. (zd)

VI — Okres węglowy na terenach Polski: 10.55—11.25 — Dla szkół — Nauka o człowieku kl. VIII — Po stawa: 11.55—12.25 — Dla szkół — Język polski kl. III lic. Tetmajer — Kasprzowicz — Staff: 12.45—13.15 — Dla szkół — Fizyka kl. VII — Siły i maszyny: 15.55 — „Z koszar i poligonów”: 16.15 — Redakcja szkolna zapowiada: 16.30 — Dziennik: 16.40 — Teatr Młodego Widza — Janusz Domagalik — „Anka”. Reż. — Ryszarda Hanin: 17.20 — Przegląd Wydawnictw: 17.40 — Z kamery wśród zwierząt: 18.15 — „List z Majorki” — program muzyczny-rozrywkowy: 18.35 — Pogaz — magazyn kulturalny: 19.20 — Dobranoc: 19.30 — Monitor: 19.30 — „Muzyka lekka, łatwa i przyjemna”. Reż. — J. Rzeszewski. Wystąpił m. in. A. Seniuk, A. Godlewska, H. Kunicka, Z. Sośnicka, E. Miodowska i M. Zawadzka: 21.20 — Dziennik i wiadomości sportowe: 21.40 — „Cierpienia młodego Bohacza” — film prod. czeskiej: 23.10—23.50 — Z cyklu „Bez przerywników” — program prod. włoskiej.

Kupić nie kupić...

...ale obejrzyć dokładnie trzeba, zwłaszcza, gdy trafi się tak wymagający klient, jak rolnik Henryk Chmiel ze wsi Kamionka w powiecie gnieźnieńskim (pierwszy z prawej). Pracownicy Składnicy PZGS Gniezno magazynier Alfred Kominiaczak i mechanik Czesław Adamski udzielają na miejscu instruktażu.

Fot. — D. Matuszewska

Z Murowanej Gośliny

Spotkanie po latach

W dniach 2—3 bm na terenie Leśnego Zakładu Doświadczalnego poznańskiej Wyższej Szkoły Rolniczej w Murowanej Goślinie, w pow. obornickim, odbył się Zjazd Absolwentów Wydziału Leśnego Uniwersytetu Poznańskiego z lat 1946—50. Zjazd miał wyjątkowy charakter ze względu na połączenie go z uroczystościami, inaugurującymi rok akademicki 1971/72 WSR w Poznaniu. Jednocześnie zorganizowano naradę, która miała na celu podniesienie wiedzy fachowej w środowisku absolwentów Wydziału Leśnego.

Otwarcia Zjazdu dokonał doc. dr W. Dzieciolowski, witając gości w osobach rektora WSR — prof. dra Z. Tuchołka, dziekana Wydziału Leśnego — prof. dra B. Zabielskiego, przedstawicieli uczelni oraz kilkudziesięciu przybyłych absolwentów z różnych zakątków Polski. W pierwszym dniu Zjazdu wygłoszono cztery referaty, dotyczące zagadnień leśnych.

Następnego dnia jego uczestnicy zwiedzili powierzchnie i stacje doświadczalne na terenie LZD — Nadleśnictwo Zielonka, interesując się szczególnie nowymi formami i metodami pracy oraz ostatnimi osiągnięciami. (bop)

MAREK PRZYBYLSKI

Plenum MK FJN w Gnieźnie

Z myślą o przyszłości

W miniony wtorek, odbyło się w Gnieźnie plenarne posiedzenie Powiatowego Komitetu Frontu Jedności Narodu. Omówiono na nim perspektywy rozwoju powiatu gnieźnieńskiego w latach 1971—1975 oraz pracy ogniw FJN w popularyzacji Wytycznych na VI Zjazd PZPR. W posiedzeniu uczestniczyli przedstawiciele miejscowych władz partyjnych i administracyjnych. Program rozwoju powiatu do 1975 r. przedstawił przewodniczący Prezydium PRN — Józef Ignasiak.

Biorąc pod uwagę przewidywania do roku 1975 znaczny wzrost siły nabywczej ludności, zakłada się wzrost obrotów detalicznych o około 38 proc. Przewiduje się zatem budowę nowych obiektów handlowych i gastronomicznych oraz modernizację istniejących sklepów. Do największych inwestycji w tym zakresie należy budowa placówek handlowych w Czarniejewie i Witkowie.

Wybudowany zostanie także nowy blok mieszkalny w Klecku, zaznaczy się duży postęp w zakresie budowy i modernizacji dróg lokalnych. W latach 1971—1975 zamierza się pobrać dwa remizy strażackie wraz z świetlicami w Waliszewie i Owieczkach. Lecznictwo otwarte uzyska nowe przy-

uwaga dzieci! zabawa na jezdni może skończyć katastrofą lub śmiercią!